

Fällning av träd på allmänna områden

Denna anvisning följs i sådana situationer, då man blir tvungen att fälla träd på allmänna områden som innehas av Helsingfors stad.

Privata instanser har inte rätt att fälla träd på allmänna områden utan markägarens samtycke.

Anvisningen har utarbetats i samarbete med Helsingfors stadsmiljösektors tjänst stadsrums- och landskapsplanering och trafik- och gatuplanering.

Innehåll

Lagstiftning.....	2
Något tillstånd för miljöåtgärder krävs inte i följande fall:	2
Bedömning av ringa verkningar	3
Trädsyneförrättningsteamet	5
Tillstånd för miljöåtgärder	6
Hur man ansöker om tillstånd	6
Hörande av grannar	6
Förutsättningar för ett beviljande av tillstånd	6
Rätt att inleda arbeten	7
Sökande av ändring	7
Tiden som tillståndsprocessen kräver	7
Planering av fällningsarbetena och informerandet om dem	7
Beaktande av naturvårdslagen	8
Fåglar.....	8
Flygekorrar och fladdermöss	8
Farliga träd.....	8
Träd som orsakar olägenhet vid tomtgränserna	8
Mer information	9
Bestämmelser och lagstiftning	9
Material	9

Lagstiftning

Enligt bygglagen 53 §, tillstånd för miljöåtgärder, får sådant **jordbyggnadsarbete och sådan trädfällning eller någon annan härmed jämförbar åtgärd som förändrar landskapet** inte vidtas utan tillstånd av kommunen (åtgärdsbegränsning)

- på ett detaljplaneområde;
- på ett stranddetaljplaneområde, om så bestäms i stranddetaljplanen;
- på ett generalplaneområde, om så bestäms i generalplanen, med undantag för trädfällning på ett område som har anvisats som jord- och skogsbruksdominerat område i generalplanen;
- på ett område på vilket ett i 53 § i lagen om områdesanvändning avsett byggförbud för utarbetande av en detaljplan gäller eller beträffande vilket så har bestämts för utarbetande av en generalplan eller ändring av generalplanen.

Något tillstånd för miljöåtgärder krävs inte i följande fall:

- 1) för utförande av arbeten som behövs för att genomföra general- eller en detaljplan. Sådana arbeten är bland annat gatuarbeten, jordmassabyten, stabiliseringar och byggande av banköverlastar i samband med grundberedningsarbeten och trädfällningar som beror på dem. Schaktning kan utföras i samband med grundberedning utan att man ansöker om tillstånd för miljöåtgärder endast på det sätt som avses i detaljplanen.
- 2) för utförande av arbeten som överensstämmer med ett beviljat bygglov.
- 3) för utförande av arbeten som baserar sig på en sådan godkänd vägplan som avses i lagen om trafiksystem och landsvägar;
- 4) för utförande av arbeten som avses i godkända gatu- och parkplaner. I gatuplanen ska anges hur gatan passar in i omgivningen och påverkar miljöbilden, såsom vilka trädfällningar som eventuella slänter orsakar i kanterna av gatuområdet och utanför det;
- 5) för utförande av arbeten som ingår i en godkänd järnvägsplan enligt banlagen;
- 6) för tagande av sådana jordmaterial, som enligt marktäktslagen (555/1981) kräver ett tillstånd;
- 7) för fällning av träd som orsakar omedelbar fara för sin omgivning;
- 8) för fällning av träd som kontaminerats med en smittsam växtsjukdom;
- 9) **för åtgärder med ringa verkningar. Det är byggnadstillsynens uppgift att bedöma vad som är ringa verkningar.**

Bedömning av ringa verkningar

Ett fällningsprojekts ringa verkningar kan bedömas utgående från byggnadstillsynens anvisning Trädfällning på tomter. Om projektet inte tydligt kan konstateras ha ringa verkningar, bör man ansöka om en bedömning av dess verkningar hos tjänsten Lupapiste (utlåtande om miljöåtgärder).

Ett utlåtande kan ansökas av en representant som är innehavaren av marken eller av en annan instans, som har befogenheter att agera på stadens vägnar i projektet.

För bedömningen står en landskapsarkitekt på byggnadstillsynen eller vid behov ett trädsynerförrättningsteam.

På det hur nödvändigt ett tillstånd för miljöåtgärder är inverkar till exempel

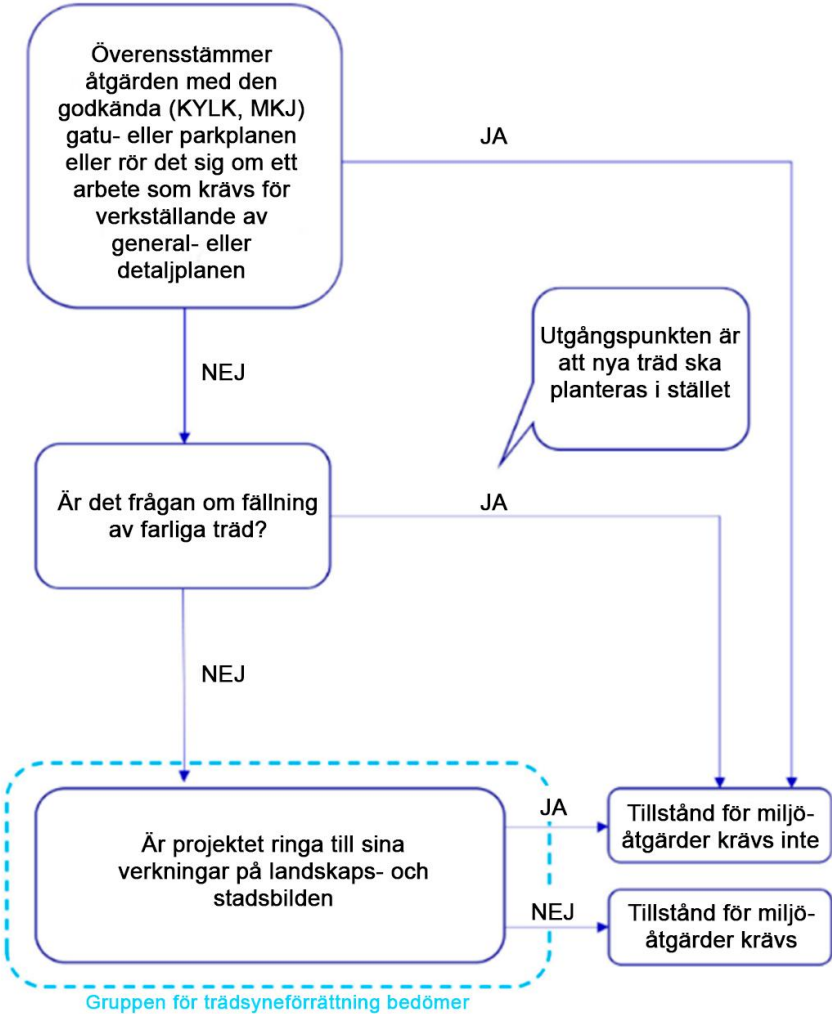
- områdets läge intill bostadsbyggnader
- detaljplanen
- kulturmiljöns skyddsvärden
- objektets eventuella särskilda naturvärden

Om fällning av träd inte kan bedömas ha ringa verkningar, kan ansökan om begäran om utlåtande direkt fortsättas som en ansökan om tillstånd för miljöåtgärder.

Bild 1: Äldriga tallar på Lövä.

Bedömning av om ett tillstånd för miljöarbeten krävs i stadens projekt

KYLK: Kaupunkiympäristölautakunta= Stadsmiljönämnden
MKJ: Maankäyttöjohtaja= Markanvändningsdirektören

Bild 2. Bedömning om ett tillstånd för miljöarbeten krävs i stadens projekt. I dessa projekt, som utgående från schemat förutsätter en konsekvensbedömning, bedöms i första hand hur projektet skulle ändrar på landskaps- eller stadsbilden.

Trädsynerförrättningsteamet

Synerförrättningsteamet bedömer om trädfällning på ett allmänt område är oundvikligt eller nödvändigt och tar ställning till det, om åtgärden kräver ett tillstånd för miljöåtgärder. Vid behov kan teamet ge ett utlåtande om hur nödvändigt ett tillstånd för miljöåtgärder är även om trädfällningsarbeten på områden som innehas av privata instanser.

Trädsynerförrättningsteamets verksamhet och sammansättning bygger på stadsstyrelsens beslut om tillsättning av ett synerförrättningsteam och på den tidigare stadsorganisationen. Till synerförrättningsteamet utses en representant för stadsmiljöns stadsrums- och landskapsplaneringstjänst, byggnadstillsynstjänsterna, miljötjänsten, markanvändnings- och tillsynsenheten jämte kultur- och fritidssektorns idrotts- och motionstjänster. För varje representant utses också en suppleant.

I synerförrättningsteamet kan vid behov också tas med temporära expertmedlemmar även från andra sektorer eller affärsverk. Medlemmarna och suppleanterna meddelas till byggnadstillsynstjänsterna.

Byggnadstillsynen tar hand om sammankallandet av synerförrättningsteamet och antecknar det utlåtande som teamet ger. Om det råder oklarhet om hur nödvändigt ett tillstånd är, avgörs saken i byggnadstillsynen.

Synerförrättningsteamet bistår vid behov också sektorerna och affärsverken som verkställer en plan i informerandet om projektet och i ordnandet av samarbetet mellan olika instanser. Synerförrättningsteamet kommer vid behov med förslag på hur vidtagandet av nämnda åtgärder och tillsynen kan utvecklas.

Bild 3. Även enskilda träd kan ha stor betydelse i landskapet.

Tillstånd för miljöåtgärder

Hur man ansöker om tillstånd

Den som ansöker om ett tillstånd för miljöåtgärder är den som innehar marken dvs. på allmänna områden som staden äger Helsingfors stadsmiljösektors servicehelhet Byggnader och allmänna områden (RYA). Som ombud kan också tjäna någon annan instans med fullmakt från staden.

I ansökningsstadiet bör projektet ha en utsedd huvudprojekterare, såsom en landskapsarkitekt.

Ansökan lämnas till Lupapiste (www.lupapiste.fi).

Som bilaga till ansökan krävs:

- En detaljplan (skala 1:500), av vilken projektets innehåll, åtgärdsområdets avgränsning och detaljplanbestämmelserna gällande området framgår.
- En plan över ersättande planteringar / en miljöplan (skala till exempel 1:200)
- Ett foto av området.
- Vid behov, Ett skriftligt utlåtande av en arborist över trädens skick.

Vid Helsingfors stads karttjänst programmet på internet bör kontrolleras bland annat förekomsten av flygekorrar och fladdermöss.

Byggnadstillsynen kan vid behov

- förutsätta även andra kompletterande planer som grund för beslutsfattandet.
- be om sådana myndighetsutlåtanden om ansökan som avses i bygglagen.

Hörande av grannar

I samband med behandlingen av tillståndet bedömer byggnadstillsynen hur nödvändigt det är att grannarna hörs.

Kommunen ska innan man fattar ett beslut om tillstånd för miljöåtgärder höra grannar och dem, vilkas boende, arbete och andra omständigheter byggprojektet betydligt kan påverka. Tiden som ska reserveras för hörandet i tillståndsprocessen är cirka tre veckor. Anmärkningar som under tiden för hörandet lämnats ska beaktas i planerna.

Den som ansöker om tillstånd ska i terrängen informera om att en tillståndsansökan lämnats.

Förutsättningar för ett beviljande av tillstånd

Enligt 54 § bygglagen ska kommunen på ett område med en gällande detaljplan eller generalplan bevilja tillstånd för miljöåtgärder, om inte åtgärden försvårar användningen av området för det ändamål för vilket området har reserverats i planen eller förstör stads- eller landskapsbilden.

På ett område där kommunen har utfärdat byggförbud för att utarbeta en detaljplan eller ändra planen eller där åtgärdsbegränsning har utfärdats för utarbetande av en generalplan kan kommunen bevilja tillstånd för miljöåtgärder, om inte åtgärden medför betydande olägenheter med tanke på utarbetandet av planen eller förstör stads- eller landskapsbilden.

Rätt att inleda arbeten

Trädfällningsarbeten får inte inledas innan tillståndet för miljöåtgärder har vunnit laga kraft. För fällning kan inte beviljas någon inledningsrätt innan laga kraft beviljats, eftersom fällning av träd alltid är en oåterkallelig åtgärd och beviljade av trädfällning i förskott skulle göra en omprövning nyttlös.

Sökande av ändring

På ett beslut om tillstånd för miljöåtgärder kan ansökas som ändring inom 30 dygn efter att beslutet delfåtts. Ett beslut anses ha delgetts dem som har rätt att kräva ändring den sjunde dagen efter att kungörelsen om beslutet lagts ut på myndighetens webbplats.

Till tillståndsbeslut bifogas anvisningar om hur man ansöker om ändring med mer detaljerad information.

Tiden som tillståndsprocessen kräver

Utöver den tid som ska reserveras för hörandet och för eventuella planändringar som hänför sig till det ska den som tar sig an projektet beakta delgivet av tillståndsbeslutet genom kungörelse och den egentliga ansökan om ändring. Tillståndsbesluten kungörs på myndighetens webbplats.

Ett beslut anses ha delgetts dem som har rätt att kräva ändring den sjunde dagen efter att kungörelsen om beslutet lagts ut på Helsingfors stads webbplats. Därefter börjar den 30 dygn långa tiden för ansökan om ändring. Dessa lagstadgade tider (7+30) kan inte förkortas och det innebär att man måste ansöka om tillstånd för miljöåtgärder i god tid innan det planerade inledandet av fällningsarbetena. Tidtabellerna för beviljande av tillstånd är också bundna till byggnadstillsynens resurser och beslutsdagar.

Ett eventuellt besvär kan leda till att projektet i betydande grad drar ut på tiden eller rentav till att projektet förfaller och det är skäl att beakta i samband med projekt som förändrar landskapet. Därför är det skäl att berätta om till exempel alla trädfällningar som ett gatubygge orsakar även utanför det egentliga gatuområdet redan i samband med gatuplanerna, varvid ingen separat tillståndsprocess för miljöåtgärder krävs.

Planering av fällningsarbetena och informerandet om dem

Till utarbetandet av gatu- och parkplaner och projekt som förutsätter ett tillstånd för miljöåtgärder hänför sig en sådan interaktion mellan parterna som avses i bygglagen och en möjlighet att komma med anmärkningar.

Också om trädfällningsprojekt som bedömts som ringa och som inte bygger på en godkänd gatu- och parkplan och som inte förutsätter något tillstånd för miljöåtgärder ska informeras på lämpligt sätt i förväg. Att informera och berätta om orsakerna till fällningsarbetena hjälper stadsborna att bättre acceptera förändringar i miljön.

Innan arbetena inleds ska informeras om åtgärden även på åtgärdsplatsen. Om en eventuell ändring eller uppskjutning av planerna ska också informeras på lämpligt sätt.

Beaktande av naturvårdslagen

Fåglar

Trädfällningsarbetena ska planeras och utföras tidsmässigt så, att fåglars häckningsträd inte fälls och att häckande fåglar inte störs under tiden 1.4.-31.7. Om trädfällning inte kan undvikas vid denna tidpunkt, ska en fågelexpert (en ornitolog eller annan person som tillräckligt väl känner till fåglars häckningssätt) undersöka träden för att säkerställa fåglarnas häckningsfrid på det sätt som avses i naturvårdslagen. Mer information om saken ger Helsingfors stads miljöjänsts enhet Miljöskydd och ledning.

Flygekorrar och fladdermöss

Att förstöra och försämra flygekorrars och fladdermöss föröknings- och rastplatser är enligt naturvårdslagen förbjudet utan särskilt beslut. Om beslut om avvikelser från naturvårdslagen ansöks vid behov hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen).

Om en hålighet, en holk eller ett risbo som flygekorrar eller fladdermöss använder ligger i ett träd som man planerat fälla eller i dess omedelbara närhet, ska Helsingfors stads miljöjänst kontaktas innan fällningsarbetena inleds. I sådana områden bör miljötjänsterna kontaktas även i det fall att projektet förutsätter ett tillstånd för miljöåtgärder. Stadsmiljösektorns Miljötjänster konsulterar vid behov NTM-centralen.

Mer detaljerad information om fladdermöss eller flygekorrars förekomst och rörlighet ger Helsingfors stads miljötjänsters kartläggningar i Helsingfors karttjänst.

Farliga träd

Stadsmiljösektorn eller affärsverket som svarar för området ska fälla träd som utgör en fara för omgivningen eller andras egendom, då åtgärden krävs för att eliminera en omedelbart hotande fara. I sådana fall ska trädets farlighet kunna påvisas på ett lämpligt sätt även efteråt och i stället för det fällda trädet ska planeras ett nytt motsvarande träd, om det inte förekommer något grundat hinder för planterandet. Då en omedelbar fara inte förekommer, följs normalt bedömnings- och tillståndsförfarande även för träd som är i dåligt skick.

Träd som orsakar olägenhet vid tomtgränserna

Lagen angående vissa grannelagsförhållanden ger innehavaren av en tomt rätt att ta bort grenar och inträngande rötter från grannens mark, om de orsakar men. Den part som upplever menet ska i första hand be trädets innehavare att ta bort rötterna och grenarna. Först i det fall att trädets innehavare inom skälig tid inte agerar efter begäran, kan den som upplever menet själv ta bort rötterna och grenarna. Borttagningsrätten gäller endast fram till rålinjen, inte över den.

I områden som staden är innehavare ska en anmälan om träd som orsakar men lämnas till Statsmiljösektorns kundtjänst (tfn 09-3102 2111, gatuadress Verkstadsgatan 8, 00580 Helsingfors) eller på webben via stadens responssystem <https://palautteet.hel.fi/sv/>.

Utgångspunkten är att staden själv tar hand om beskärandet eller eventuellt fällandet av ett träd som orsakar men på områden som staden är innehavare.

Mer information

Bestämmelser och lagstiftning

- Detaljplaner. Helsingfors geodatatjänst (karttjänst) på webben, detaljplansregistret.
- Bygglagen 751/2023, 53 §, 54 §, 70 §, 183 §
- Lagen om områdesanvändning 132/1999, 53 §
- Lagen om vissa grannelagsförhållanden 1920 8 §
- Byggnadsordningen för Helsingfors stad 2023, 31 a § och 52 §
- Lagen om skydd för växters sundhet 1110/2019

Material

- **Flygekorrar**

Ett uppdaterat utredningsmaterial kan läsas på Helsingfors geodatatjänst (Karttjänst) på webben under Miljö och natur.

- **Fladdermöss**

Ett uppdaterat utredningsmaterial kan läsas på Helsingfors geodatatjänst (Karttjänst) på webben under Miljö och natur.

Foton och ritningar

- Bilder 1,2,3: Helsingfors byggnadstillsyn